

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Javaslat egy általános preferenciális rendszer alkalmazásáról szóló tanácsi rendeletre”

COM(2004) 699 final – ref. 2004/0242 (CNS)

(2005/C 221/15)

2004. november 10-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

Az EGSZB ide vonatkozó munkáival megbízott „Külkapcsolatok” szekció 2005. január 12-én elfogadta véleményét. Az előadó **Antonello Pezzini** volt.

2005. február 9–10-én tartott, 414. plenáris ülésén (a február 9-i ülésen) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 132 igen szavazattal, 1 szavazat ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt:

1. Bevezetés

1.1 A többéves általános preferenciális rendszert (GSP) alkalmazó 2001. december 10-i 2501/2001/EK tanácsi rendelet⁽¹⁾ 2005. december 31-én hatályát veszti. 2004 júliusában az Európai Bizottság iránymutatásokat fogadott el⁽²⁾ a GSP szerepéről a 2006. január 1. és 2015. december 31. közötti tízéves időszakra. Most közzétette a végrehajtási rendeletre vonatkozó javaslatait⁽³⁾.

1.1.1 1994-ben az 1994–2005-ös időszakra szóló előző iránymutatások⁽⁴⁾ valamint ezek végrehajtási rendeletei számos jelentős változtatást vezettek be, például a tarifák modulációját a termékek érzékenysége szerint, rangsorolást és különleges ösztönzési rendszereket. 2001-ben a legkevésbé fejlett országok részére – meghatározatlan időre – „Bármit, csak fegyvereket ne!” elnevezéssel különleges intézkedéseket vezettek be. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezek közül az intézkedések közül némelyik bevált a gyakorlatban, ezért érdemes tovább alkalmazni, másokat viszont a tapasztalatok tükrében célszerű lenne módosítani.

1.1.2 A Közösség – általános preferenciális rendszere keretében – 1971 óta nyújt kereskedelmi kedvezményeket a fejlődő országoknak. A kereskedelempolitika kulcsszerepet játszik az EU és a harmadik országok viszonyában. A GSP része a politikának. Összhangban kell állnia a fejlesztési politika céljaival, és hozzá kell járulnia megvalósításukhoz. Ehhez teljesítenie kell a WTO követelményeit és különösen a GATT 1979-es vonatkozó záradékát. A Dohai Fejlesztési Menetrenddel is összhangban kell állnia. Kulcsfontosságú feladat a fejlődő országok támogatása – különösen a kereskedelem és a fenntartható fejlődés összekapcsolása révén – annak érdekében, hogy hasznukra váljon a globalizáció. Ezzel kapcsolatban nem szabad megfeledkezni arról, hogy a fenntartható fejlődésnek számos eleme van, például az alapvető emberi és munkajogok tiszteletben tartása, a felelősségteljes kormányzás és a környezetvédelem. Ezenkívül a kábítószerek elleni küzdelem valamennyi ország közös felelőssége.

1.2 Első közzétételük óta az Európai Bizottság széles körű konzultációkat folytatott a következő tíz évre szóló iránymutatásairól. Mivel azonban szakosított statisztikai adatokra van szükség, a hatásvizsgálatokat intézményen belül végezték el. A rendelet hatályba lépését követően az Európai Bizottság megvizsgálja az EU legkülső régióira gyakorolt hatást.

1.3 A várakozások szerint a javaslattervezetben szereplő változtatások nyomán a vámbevételekkel kapcsolatos éves veszteség a jelenlegi helyzethez képest nem módosul jelentősen.

2. Az Európai Bizottság javaslatai

2.1 A szabályozások számának ötről háromra történő csökkentésével a javaslatok egyszerűsítik a jelenlegi rendszert; ez annak az eredménye, hogy egyetlen ösztönzési rendszer lép a munkajogok védelmével, a környezetvédelemmel, valamint a kábítószer-előállítás és -kerkedelem elleni küzdelemmel kapcsolatos három jelenlegi ösztönző helyébe. A javasolt rendszer így a következő elemekből áll:

- egy általános szabályozás
- egy különleges ösztönzési rendszer (SIA) a fenntartható fejlődés támogatására és
- egy különleges rendszer („Bármit, csak fegyvereket ne!”) a legkevésbé fejlett országok számára.

2.2 További egyszerűsítést jelentene, ha a kedvezményezett listájáról törölnék azokat az országokat, amelyek kétoldalú, regionális vagy más szabadkereskedelmi megállapodások (FTA) értelmében jelenleg kedvezményesen férnek hozzá a közösségi piachoz. A Közösség biztosítaná, hogy ennek az intézkedésnek a következményeként egyetlen ország se szenvedjen veszteségeket: bármilyen termékkel kapcsolatban, amely korábban GSP-elbánásban részesült, a kedvezményeket a vonatkozó FTA-ba irányítaná.

⁽¹⁾ HL L 346., 2001.12.31.

⁽²⁾ COM(2004) 461 final

⁽³⁾ COM(2004) 699 final

⁽⁴⁾ COM(1994) 212 final

2.3 A preferenciák között továbbra is különbséget tesznek a termékek érzékenysége szerint. A közös vámtarifa (CCF) nem érzékenyként megjelölt termékekre vonatkozó vámtételei – a mezőgazdasági elemek kivételével – továbbra is teljes mértékben felfüggesztve maradnak. Az érzékeny termékek jelenlegi 3,5 százalékos átalánycsökkenése megmarad.

2.4 Az általános rendszerhez minden ország csatlakozhat, kivéve azokat, amelyeket a Világbank három egymást követő évben magas jövedelmű országnak nyilvánított, és azokat, amelyek Közösségbe irányuló, GSP-vonatkozású exportjának öt legnagyobb ágazata nem éri el a Közösségbe irányuló, GSP-vonatkozású összexportja 75 százalékát. Az ilyen országokat, amelyek jelenleg a GSP-rendszer kedvezményezettjei, a javasolt rendelet hatálya alá lépésével kizárják a rendszerből. Azokat a kedvezményezett országokat, amelyek egy, a Közösséggel kötött olyan kereskedelmi egyezmény előnyeit is élvezik, amely a jelenlegi rendszerben az illető ország számára nyújtott valamennyi preferenciára kiterjed, szintén törlik a támogatható országok listájáról.

2.5 A fenntartható fejlődést szolgáló különleges ösztönzési rendszer a leginkább rászoruló fejlődő országokra koncentrál. A kiegészítő preferenciákat azonnal megkapják (kérelem nyomán) azok a fejlődő országok, amelyek ratifikálták, és hatékonyan végrehajtották az **1. mellékletben** felsorolt 16 alapvető emberi jogi és munkajogi egyezmény mindegyikét, és legalább hetet a **2. mellékletben** feltüntetett, felelősségteljes kormányzással és környezetvédelemmel kapcsolatos egyezmények közül. Ugyanakkor a kedvezményezett országoknak vállalniuk kell, hogy ratifikálják és hatékonyan alkalmazzák az általuk még nem ratifikált nemzetközi egyezményeket. E folyamat lezárásának határidejéül 2008. december 31-ét állapítják meg.

2.5.1 Olyan egyezményeket választottak ki, amelyek mechanizmusait az illetékes nemzetközi szervezetek felhasználhatják az alkalmazás hatékonyságának rendszeres értékelésére. Az Európai Bizottság figyelembe veszi ezeket az értékeléseket, mielőtt dönt arról, hogy a kérelmező országok közül melyek vehetik igénybe a SIA-t. A fejlődő országok kérelmeinek alapján az Európai Bizottság később összeállítja a rendszer kedvezményezettjeinek listáját.

2.5.2 A SIA-t igénybe venni kívánó országoknak a rendelet közzétételének napjától számított három hónapon belül be kell nyújtaniuk kérelmüket.

2.5.3 További követelmény, hogy a kérelmezők rászoruló országok legyenek. Ebben a tekintetben az az ország számít rászorulóknak, amelyet a Világbank nem sorolt a magas jövedelmű országok közé, illetve amelynek a Közösségbe irányuló GSP-vonatkozású exportja nem éri el a Közösség GSP-vonatkozású összimportjának 1 százalékát.

2.6 A javaslatok között olyan intézkedések is szerepelnek, amelyek mérséklik annak hatását egy kedvezményezett országra, ha az Egyesült Nemzetek törli a legkevésbé fejlett országok listájáról. Egy átmeneti időszakról lenne szó, amelynek során az illető ország fokozatosan kerülne ki az EBA-rendszerből. Jelenleg az illető ország automatikusan azonnal elveszti az összes GSP-vel kapcsolatos előnyt, amelyet legkevésbé fejlett országgént élvezett. Az új mechanizmus átmeneti időszakot biztosítana ehhez a folyamathoz.

2.7 A rangsorolási mechanizmust megtartották, de alkalmazásának egyszerűbbé tétele érdekében módosították. Jelenleg olyan országokból származó termékcsoportokra alkalmazzák, amelyek versenyképesek a közösségi piacon, és exportbővítésük érdekében már nincs szükségük a GSP-re, de a jelenlegi kritériumok (a preferenciális import aránya, fejlődési index és exportszakosodási index) helyébe egyetlen világos kritérium lép: a közösségi piacból való részesedés, a preferenciális import részarányában kifejezve. A termékcsoportokat a Kombinált Nomenklatúra „szegmenseire” történő utalással határozzák meg. Mivel csak azokat az országokat rangsorolják, amelyek egy osztály összes termékére nézve versenyképesek, a kis kedvezményezett országok rangsorolására nem kerül sor, ha egy osztályban csak néhány versenyképes termékük van.

2.7.1 A rangsorolást bármelyik kedvezményezett ország vonatkozásában elvégzik egy osztály termékeire, ha a szóban forgó osztályban szereplő termékek abból az országból származó közösségi importjának átlaga ugyanazon termékek esetében három egymást követő évben meghaladja az összes országból származó közösségi import 15 %-át. Bizonyos textiltermékekre a küszöbértéket 12,5 %-ra csökkentik.

2.8 Abban az esetben, ha egy, a rendelet rendelkezéseinek megfelelően csökkentett értékű mértéke 1 % vagy annál kevesebb volt, e vámot teljesen felfüggesztik. Hasonlóképpen, azt a vámot, amely alkalmanként 2 eurót vagy annál kevesebbet tett ki, teljesen felfüggesztik.

2.9 A javaslatok között preferenciális rendszerek átmeneti visszavonásával kapcsolatos rendelkezések is szerepelnek bizonyos meghatározott körülmények között, egy ország valamennyi vagy néhány termékére. Ezek nem jelentenek a *status quo-tól* való lényeges eltérést. Az Európai Bizottság jelezte, hogy ezeket a rendelkezéseket csak kivételes körülmények között alkalmazzák.

2.9.1 Ha egy kedvezményezett országból származó termék importfeltételei súlyos nehézségeket okoznak – vagy ezzel a veszéllyel járnak – a Közösség egy termelőjének, aki hasonló vagy vele közvetlenül versenyben álló termékeket forgalmaz, egy tagállam kérésére vagy az Európai Bizottság kezdeményezésére bármikor újra bevezethetőek a szokásos CCF vámok.

2.10 Az Európai Bizottságnak a rendelet végrehajtásával kapcsolatos munkáját a tagállamok képviselőiből álló Általános Preferenciák Bizottsága segíti, melynek elnöki tisztét az Európai Bizottság egy képviselője tölti be. E bizottság jelentéseket kap az Európai Bizottságtól a rendszer működéséről, és bármilyen vele kapcsolatos ügyet megvizsgálhat, de különösen a következő ügyek eldöntésében vesz majd részt: a kérelmező országok alkalmassága a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos SIA-hoz való hozzájárásra, a kedvezmények átmeneti visszavonása, a CCF-vámok újbóli bevezetése közösségi termelőknek okozott problémák miatt és EBA-kedvezmények elvesztése esetére átmeneti időszakok megállapítása olyan országok számára, amelyeket törölnek az ENSZ legkevesbé fejlett országokat tartalmazó listájáról.

3. Általános megjegyzések

3.1 A GSP fontos eleme az EU külkereskedelmi politikájának, és kiterjedt hatásai vannak; jelentős hatást gyakorol a fejlődő világ történéseire, kihatása van az EU költségvetésére, befolyásolja a kapcsolatokat az EU kereskedelmi partnereivel az olyan szervezetekben, mint a WTO, és számottevően hat az uniós iparra, különösen a gyáriparra. Azok közé a kisszámú ügyek közé tartozik, amelyeket uniós szinten inkább föderalista, mint nemföderalista módon kezelnek; az Európai Bizottságnak ezen a területen kizárólagos hatásköre van. A globalizáció növelte a GSP jelentőségét; az EU arra használta ezt a rendszert, hogy segítse a fejlődő országokat a globalizációs folyamat előnyeinek kiaknázásában. Ugyanakkor lehetővé tette az EU számára, hogy támogassa a fenntartható fejlődés gyakorlatát oly módon, hogy kedvezményes feltételeket biztosít az uniós piachoz való hozzájutáshoz azoknak az országoknak a számára, amelyek tiszteletben tartják az emberi jogok alapvető elveit.

3.2 Miután az Európai Bizottság közzétette az iránymutatásokat, ⁽⁵⁾ amelyek e javaslatok alapjait adják, az EGSZB elkészített egy véleményt, ⁽⁶⁾ amelyben részletes megjegyzéseket fűz a felvetett témákhoz. Ebben a véleményben kijelentette, hogy az egyik fő cél a rendszer egyszerűsítése kell, hogy legyen. Ezért üdvözlöi az Európai Bizottság javaslataiban szereplő azon intézkedéseket, amelyek a szerkezet egyszerűsítését célozzák. Kiemeli, hogy véleménye szerint a rendszerek számának ötről háromra történő csökkentése jelentősen megkönnyíti e cél elérését.

3.3 Az EGSZB azt is szorgalmazta, hogy csökkentsék a részt vevő országok számát, ⁽⁷⁾ és többek között azt javasolta, hogy azokat az országokat, amelyek jelenleg az FTA alapján kedvezményesen férnek hozzá a közösségi piachoz, zárják ki, azzal a garanciával, hogy a preferenciákat, amelyekre a jelenlegi GSP-rendszer szerint jogosultak voltak, építsék be a vonatkozó kétoldalú megállapodásba. Örömet fejezi ki amiatt, hogy ezt az ajánlást elfogadták.

⁽⁵⁾ i.m.

⁽⁶⁾ EGSZB-velemény, 2004.2.25., HL C 110, 2004.4.30.

⁽⁷⁾ Uo.

3.4 Az EGSZB aggodalmát fejezte ki, ⁽⁷⁾ amiért a közösségi támogatás túlnyomó része a leggazdagabb kedvezményezett országokhoz kerül, nem pedig a leginkább rászorulókhöz. Szívből üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság foglalkozott ezzel a kérdéssel, de nem biztos abban, hogy a javaslatok elég messzire mennek ebbe az irányba.

3.5 Az EGSZB azt ajánlotta, ⁽⁷⁾ hogy a rangsorolási mechanizmust tartsák meg, de egyszerűsítsék, és tegyék átláthatóbbá. Támogatja az Európai Bizottság ezen a téren tett javaslatait, és úgy véli, hogy mindkét tekintetben számottevő javulást eredményeznek. A jelenlegi több kritérium egyetlen, világos kritériummal történő helyettesítése különösképpen egyszerűsíteni fogja a folyamatot, és növeli átláthatóságát.

3.6 Az EGSZB sürgette, ⁽⁷⁾ hogy használják ki az alkalmat a GSP-rendszer valamennyi szabályának és eljárásának harmonizálására, egységesítésére és egyszerűsítésére. Véleménye szerint a jelenlegi javaslatok fontos lépést jelentenek az ennek az ideálnak az elérése felé vezető úton.

3.7 Az EGSZB azt kérte, ⁽⁷⁾ hogy az Európai Bizottság javaslatai mellett részletes hatásvizsgálatot is tegyenek közzé. Csalódását fejezi ki ennek elmaradása miatt, és hangsúlyozza, hogy az EU legkülső régióival kapcsolatos utólagos hatásvizsgálatnak nincs értelme, hacsak nem az a célja, hogy e vizsgálat alapján módosítsák a rendszert, ami viszont ellentétes azzal a követelménnyel, hogy a rendeletek ne változzanak gyakran. A bizonytalanság légkörében kevésbé valószínű, hogy a GSP-rendszerek megfelelően működnek.

3.8 Az EGSZB helyesli azt az elképzelést, hogy a „fenntartható fejlődés” meghatározása foglalja magában az emberi jogok tiszteletben tartását, a munkajogok védelmét, a környezetvédelmet, a felelősségteljes kormányzást, valamint a kábítószer-előállítás és -kereskedelem megfékezését.

3.9 Az EGSZB rámutatott, ⁽⁷⁾ hogy a jelenlegi különleges ösztönzési rendszerek teljesen alkalmatlannak bizonyultak nemes céljaik elérésére. A munkajogok védelmével kapcsolatos különleges ösztönzési rendszerre csupán két ország bizonyult alkalmasnak, a környezetvédelemmel kapcsolatban pedig egy sem; a kábítószer-előállítás és -kereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatos különleges ösztönzési rendszer igénybevételére 12 ország jogosult, de ennek semmiféle érzékelhető hatása sincs e bűncselekmények előfordulásának gyakoriságára.

3.9.1 Az EGSZB úgy véli, hogy – bár jótékonyan egyszerűsítik a folyamatot – valószínűleg az új javaslatok sem lesznek hatékonyabbak. Az ösztönzők mértékét nem növelték, és nincs ok annak feltételezésére, hogy az új szisztémák inkább rá tudják venni a kedvezményezett országokat a fenntartható fejlődés elveinek és gyakorlatának alkalmazására. Könnyen lehet, hogy 27 nemzetközi egyezmény elfogadása helyett saját elképzeléseiket követik, és inkább lemondanak a felkínált kedvezményekről.

3.9.2 Mivel a vámakadályok számának folyamatos csökkenése miatt nehéz megfelelő ösztönzőket biztosítani, megfontolás tárgyává lehetne tenni, hogy inkább a fejlesztési segélyek nyújtását kötnék ezeknek az egyezményeknek a betartásához.

3.10 Az EGSZB megállapítja, hogy a kérelmező országoktól olyan egyezmények betartását várják el, amelyek mechanizmusait a „vonatkozó nemzetközi szervezetek” felhasználhatják a megvalósítás hatékonyságának rendszeres értékelésére. Az EGSZB azt javasolja, hogy ebben az értékelésben a szociális partnerek is kapjanak szerepet.

3.11 Az EGSZB megállapítja, hogy a kedvezmények átmeneti visszavonásának feltételei nem sokat változnak a jelenlegi rendszerhez képest. Mivel ehhez az eszközhöz eddig csak egyetlen ország, a nemzetközi egyezményeket szélsőséges módon semmibe vevő Myanmar esetében fordultak, kérdéses, hogy alkalmas-e a fenntartható fejlődés ösztönzésére. Az olyan szankciónak, amelyet ennyire ritkán alkalmaznak, vajmi kevés elrettentő hatása van. Az EGSZB szívesebben látta volna, ha a fenntartható fejlődés ösztönzésére e mechanizmust szélesebb körben alkalmazzák az SIA megerősítése érdekében, amely – aggodalmai szerint – valószínűleg meg fog szűnni.

3.12 Az EGSZB kérdésesnek tartja, hogy vajon az új rendszer hatékonyabban rettent-e el a csalástól, mint az, amelynek helyébe lép. Szívesebben látta volna e kérdés megelőzőbb jellegű megközelítését. Különösen azt fogadta volna örömmel, ha létrejönnek az EU ügynökségei és a kedvezményezett országokban működő hasonló szervezetek közti szorosabb együttműködés mechanizmusai. Nehéz lenne másra következtetni, mint hogy az Európai Bizottság ezen a területen a „Lassan járj, tovább érsz!” elvet követi.

3.13 Az EGSZB örömet fejez ki, amiért e javaslatok elkészítése előtt az Európai Bizottság – az EU-n belül és a kedvezményezett országokban egyaránt – széles körű konzultációkat folytatott.

3.14 Az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottságot a GSP-rendszer kezelésében továbbra is segítené a „Szabályozási Bizottság” eljárás keretében működő Általános Preferenciális Rendszer Bizottsága.

4. Külön megjegyzések

4.1 Az EGSZB megállapítja, hogy az általános rendszerből csak azokat az országokat zárják ki, amelyeket a Világbank magas jövedelműeknek nyilvánított, illetve ha exportjuk nem elég diverzifikált. Úgy véli, hogy korlátozott lesz azoknak az országoknak a száma, amelyek megfelelnek e kritériumoknak. Azt javasolta,⁽⁸⁾ hogy az új iránymutatások többek között azokat az országokat is zárják ki, amelyek nukleáris fegyverke-

zési programokat folytatnak, valamint azokat, amelyek adóparadicsomként működnek. Sajnálattal állapítja meg, hogy sok ilyen ország minden jel szerint továbbra is rajta lehet a kedvezményezett listáján.

4.2 A fenntartható fejlődés ösztönzésére hivatott SIA-ban való részvétel egyik kritériuma, hogy az illető ország „rászoruló” legyen. A 9. cikk (2) bekezdésének meghatározása szerint ez olyan ország, amelyet a fenti 4.1. pont alapján nem zártak ki az általános rendszerből, **vagy** olyan, amelynek a Közösségbe irányuló, GSP-vonatkozású exportja nem éri el a Közösség teljes GSP-vonatkozású importjának 1 százalékát. Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy ebben a cikkben a „vagy” szó helyére az „és” szónak kell kerülnie; különben a cikknek olyan hatása lesz, amely biztosan nem felel meg a szándékoknak.

4.3 Az EGSZB rámutatott,⁽⁸⁾ hogy a jelenlegi rendszerben a rangsorolási időpont túlságosan távol esik a naprakész állapotba hozás időpontjától. Ezért örömet fejez ki, amiért a jövőben a rangsorolásra abban az évben kerül sor, amely három egymás utáni évet követ: ez a referencia-időszak bármelyik ország és ágazat számára.

4.4 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a 2454/93/EGK rendelet értelmében fenntartsa a regionális kumulációt abban az esetben, ha egy termék, amely további gyártási folyamatban vesz részt egy regionális csoporthoz tartozó országban, a csoport egy másik országából származik, amely nem részesül a végtermékkel kapcsolatos rendszerből, feltéve, hogy mindkét ország részesül az illető csoport regionális kumulációjából. Hangsúlyozza, hogy a múltban ezek a rendelkezések számottevő tisztességtelen manipulációra adtak alkalmat.

4.5 Az EGSZB megismétli azt a véleményét,⁽⁸⁾ hogy a preferenciális eredetszabályoknak a nem preferenciális importra vonatkozó jelenlegi eredetszabályokkal történő összehangba hozásával e preferenciális szabályokat egyszerűsíteni, így az uniós importőrök megfelelési terheit csökkenteni kellene.

4.6 „Az EGSZB megismétli kérését⁽⁹⁾, hogy párbeszéd induljon az EU és a kevésbé fejlett országok között abból a célból, hogy bizonyos egyedi esetekben tökéletesítsék a kevésbé fejlett országok esetén alkalmazott külön szabályozás alkalmazásának módjait, nevezetesen átmeneti időszak bevezetésével.”

4.7 Az EGSZB üdvözlözi azt a javaslatot, hogy töröljék el azokat a vámoikat, ahol a preferenciális elbánás következtében legfeljebb 1,0 %-os értékű vagy legfeljebb 2 eurós külön vámtétel alakul ki. Úgy ítéli meg, hogy ez érezhető egyszerűsítést jelent majd.

⁽⁸⁾ CESE 1646/2004 -Európai Bizottság által a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek küldött »Fenntartható mezőgazdasági modell kidolgozása Európa számára az új közös agrárpolitika (KAP) segítségével – A cukorágazat reformja« című közleményről.- COM(2004) 499 final

⁽⁸⁾ Uo.

4.8 Az EGSZB megállapítja, hogy a kedvezmények átmeneti visszavonása egy egyszer megújítható három hónapos időszakra korlátozódik. Az 1999/468/EK határozat 3. és 7. cikke alapján az Európai Bizottság meghosszabbíthatja ezt az időszakot, ahogy ez Myanmar esetében már meg is történt. Az EGSZB szívesebben látott volna egy olyan rendelkezést, amely a kedvezmények átmeneti visszavonását mindaddig fenntartaná, ameddig a vétkes nemzet meg nem szünteti a visszavonás okát, a nemzetközi egyezmények megsértését.

4.9 Az EGSZB úgy véli, hogy az a követelmény, miszerint a fenntartható fejlődésre vonatkozó SIA-ból profitálni kívánó országoknak vagy területeknek a rendelet hatálya lépését követő három hónapon belül ilyen értelmű kérvényt kell benyújtaniuk, meglehetősen terhes számukra, és valószínűleg kontraproduktív, mert korlátozza a jelentkezők számát. Előfordulhat, hogy egyes országok abban az időpontban még nem teljesítik a feltételeket, és ezért nem látják értelmét, hogy kérelmet nyújtsanak be. A három hónapos határidő lejártá után az ilyen országokat semmi sem ösztönözné az 1. és 2. mellékletben felsorolt nemzetközi egyezmények ratifikálására és hatékony alkalmazására. Az EGSZB helyesebbnek tartotta volna, ha nyitva hagyják a kaput ezeknek az országoknak egy későbbi időpontban történő felvétele előtt, feltéve, hogy addigra teljesítik az ehhez szükséges feltételeket.

4.10 Az EGSZB rámutatott, ⁽¹⁰⁾ hogy a GSP-rendszer része az EU kereskedelmi politikájának, így összeegyeztethetőnek kell lennie e politika többi alkotóelemével is. A következetes kereskedelempolitikához nagyon fontos, hogy a folyamatba az Európai Bizottság más főigazgatóságait is vonják be. Különösen a Kereskedelmi és a Vállalkozáspolitikai Főigazgatóság között van szükség szoros, folyamatos és hatékony együttműködésre.

4.11 Az EGSZB kívánatosnak tartja, hogy a piacok súlyos zavara esetén a Szerződés I. mellékletében felsorolt termékeket illetően a védzáradék megvalósítását is kérelmezhesse egy tagország vagy kezdeményezhesse az Európai Bizottság, és erről kérjék ki az igazgató bizottság véleményét is.

4.12 Az Európai Bizottság javaslatának megfelelően az általános preferenciális rendszerbe integrálni kell a legkevésbé fejlett országok (LDC) számára bevezetett különleges intézkedéseket, és át kell venni a 416/2001 rendelet megfelelő szabályozásait – a cukorra vonatkozókat is. Az LDC-országok okkal félnek attól, hogy az EU cukorkereskedelmének nagymértékű árcsökkenéssel együtt járó szabályozási reformja után számukra jóval több hátránya, mint előnye lesz annak, hogy 2009. július 1-jétől az EU teljesen megnyitja piacát előttük. Az EGSZB

ebben az összefüggésben utal a 2004. december 15-i „Közös piaci szervezet/cukor” reformjavaslatról szóló véleményére ⁽¹¹⁾. A vélemény felszólítja az Európai Bizottságot, hogy az LDC-országok kifejezett kérésének megfelelően állapítson meg preferenciális cukor-behozatali kvótákat a 2009 utáni időszakra, időszakos ellenőrzésekkel, amelyek a közösségi cukorpiac rendszerének reformja és a legelmaradottabb országok (LDC) fejlődési célkitűzései közti viszonyt figyelembe veszik. Az EGSZB kedvezőnek ítéli meg a „swap” (háromoldalú kereskedelem) gyakorlatának betiltását.

4.13 Általánosságban szólva az EGSZB úgy véli, hogy a szóban forgó termékekre vonatkozó 12(1) cikk alkalmazását pontosabban kell meghatározni a megfelelő közösségi piaci szervezetek keretén belül.

5. Következtetések

5.1 Az EGSZB szorgalmazta, hogy a jelenlegi rendszert egyszerűsítsék, tegyék átláthatóbbá, és hogy használják ki az alkalmat valamennyi GSP-szabály és eljárás harmonizálására, egységesítésére és egyszerűsítésére. Úgy ítéli meg, hogy a javasolt rendszer lényeges javulást hozna ebben a tekintetben, és ennyiben támogatja az Európai Bizottság javaslatát.

5.2 Az EGSZB helyesli a kedvezményezett országok számának csökkentését, de attól tart, hogy a csökkentés arányai nem lesznek elégségesek.

5.2.1 Az EGSZB úgy ítéli, hogy az általános preferenciális rendszert a legkevésbé fejlett országok és a leginkább szükségét szenvedő országok számára kellene fenntartani, hogy azok legtöbbet tudjanak profitálni az új GSP-rendszerből. Ezért a textil- és ruházati termékekre a küszöbértéket 10 %-ra kellene csökkenteni ⁽¹²⁾.

5.3 Úgy ítéli meg, hogy a fenntartható fejlődés ösztönzésére hivatott új SIA-nak nem lesz sokkal nagyobb hatása a kedvezményezett nemzetek viselkedésére, mint annak, amelynek a helyébe lép.

5.4 Az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a jelenlegi rendszerben rejlő csálási lehetőségekkel a javaslat minden jel szerint nem foglalkozik hatékonyan, és úgy ítéli meg, hogy ezen a téren többet is lehetett volna tenni.

5.5 Az EGSZB csalódottan állapítja meg, hogy e javaslatok részletes hatásvizsgálatait nem tették közzé, sőt, bizonyos esetekben ilyenek valószínűleg nem is készültek.

Brüsszel, 2005. február 9.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁰⁾ Uo.

⁽¹¹⁾ CESE 1646/2004 - Európai Bizottság által a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek küldött „Fenntartható mezőgazdasági modell kidolgozása Európa számára az új közös agrárpolitika (KÁP) segítségével – A cukorágazat reformja” című közleményről – COM(2004) 499 final

⁽¹²⁾ A Tanács rendeletjavaslatának 13. cikke (COM(2004) 699 final)

I. MELLÉKLET

Alapvető emberi és munkajogokkal kapcsolatos ENSZ/ILO egyezmények

1. Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya
2. Gazdasági, Társadalmi és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya
3. A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény
4. A nőkkel szembeni megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény
5. A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény,
6. Gyermekjogi egyezmény
7. Egyezmény a népirtás büntetése megelőzése és megbüntetése tárgyában
8. A munkavállalás minimális életkora (138. sz.)
9. A gyermekmunka betiltása és legkíméletlenebb formái felszámolására irányuló azonnali fellépés (182. sz.)
10. Egyezmény a kényszermunka felszámolásáról (105. sz.)
11. Egyezmény a kényszer- vagy kötelező munka felszámolásáról (29. sz.)
12. Egyezmény a férfi és női munkavállalók egyenlő értékű munkáért történő egyenlő díjazásáról (100. sz.)
13. A foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló egyezmény (111. sz.)
14. Egyezmény az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről (87. sz.)
15. Egyezmény a szervezkedési jog és a kollektív tárgyalási jog elveinek alkalmazásáról (98. sz.)
16. Nemzetközi egyezmény az apartheid bűncselekmények leküzdéséről és megbüntetéséről

II. MELLÉKLET

Környezetvédelmi és kormányzási elvekről szóló egyezmények

17. Montreali Jegyzőkönyv az ózonréteget csökkentő anyagokról
18. Bázeli Egyezmény a veszélyes hulladékok országhatárokon át történő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról
19. Stockholmi Egyezmény a nehezen lebomló szerves szennyező anyagokról
20. Egyezmény a veszélyeztetett fajok nemzetközi kereskedelméről
21. Biológiai Sokféleség Egyezmény
22. Cartagenai Jegyzőkönyv a biológiai biztonságról
23. Kiotói Jegyzőkönyv az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményéhez
24. Az ENSZ Egységes Kábítószer Egyezménye (1961)
25. ENSZ-egyezmény a pszichotróp anyagokról (1971)
26. ENSZ-egyezmény a kábítószeres és pszichotróp anyagok illegális kereskedelméről (1988)
27. Mexikó és az ENSZ egyezménye a korrupció elleni harcról